

Kreštanská tlač.



to noviny číta, dobre vie, že tlač je moc. Neodvislý časopis kreštanský rovno povie pravdu do očí tak ministrom, ako i hockomu inému. Kreštanská tlač ale, bohužiaľ veľmi slabo si stojí v Maďarorságu.

A to nenie v poriadku, že ešte i tí horliví lutujú s tými dakoľkými haliermi podporovať kreštanskú tlač. Či už kedy napadlo týmto dobrým, ale trochu skúpyim dušiam, že burza, minister, bankár a filister nepodporujú kreštanskú tlač!? Ano týmto sa lei. také noviny pečia, ktoré od nápisu až do podpisu až sa tak rúbu za liberalizmom; prečo? Lebo len liberálny novinkár je zbavený útlej svedomitosti, on cez hory a doly nasleduje vládu, kapitál, ktorým ani o ten živý svet by nešplechol do očí nepríjemnú pravdu, lebo sa bojí, že by sa mu masťný hrniec prekotil. Čo je liberálne a zápachu košerovho, všetko vychvaľuje až po čierne oblaky obecnstvu taký liberálny novinkár.

Kreštanská tlač ale naopak účinkuje. Vždy pravdu má pred očima, od ktorej aj len na vlas odchyliť sa, svedomie jej zakazuje. Práve preto ale je ona i prenasledovaná.

Však už aj Krista Pána prenasledovali tvrdiac, že je on buričom; tak činia tým farižom a židom podobne dnes liberálni panáci, ktorí katolíckych novinkárov prenasledujú obviňujúc ich, že buria. Hja keď pravda oči kole zvlášte vtedy, keď masťné hr. ce s prekotením znebezpečuje.

Práve preto ale za kreštanskú tlač aspoň veriaci prívrženci Krista nech sa zaujmu. V Maďarorságu je veriacich kreštanov aspoň 15—16 millionov, židov a zednářských liberálov ale len dakoľko krát sto tisíc a tymito podporovaná tlač by mala panovať, táto by mala toľké milióny veriacich za nosom vodit? A predsa na potupu a hanbu kreštanstva, ešte vždy je to tak v Maďarorságu. Prečo?

Lebo nepredplácame na katolícku tlač v takom počte, v akom by to od nás vystalo, a ponevác mnohí z nás na toľko sú zaslepení,

že židovskozednářske noviny a brznábožensko-liberálne časopisy obfubujú.

Či už kedy napadlo týmto panákom, že kto na také noviny predpláca, dvojnásobného hriechu sa dopúšťa?

1. Spácha ťažký hriech, že také zlé noviny číta, snáď i druhým k tomu príležitosť skytá. Nech si nemyslí, že mu to neškodí. Sv. Písmo vraví, že kto stojí, nech si pozor dá, aby nepadol. Aj on čo by jaký mocný bol vo viere, pri takých časopisoch, ľahko príde o ňu. Skala je tvrdá, preto ale voda, keď dlho kvapká na ňu, urobí na nej jamku. A veď tvoja viera nenie tak tvrdá, ako si myslíš, lebo keby ona tak neohrozená bola, také noviny proti zásadám Krista jedom kypiace bys ani do ruky nechtyl.

2. I preto má hriech taký človek, lebo zlú vec podporuje svojimi peniazmi. Keby kreštania nepredplácali na časopisy zednářským duchom napáchnuté aspoň polovic by buchlo takých novín. Či si to vezmú na svedomie takí pokrstení páni, že na základe ich peňažnej podpory také noviny pestvujú, hubia svet, podkopávajú vieru a kreštanstvo?

Ja neviem takého pádu, že by žid, zednár a liberál časopisy za kreštanské zásady bojujúce držal, alebo ich aj len čítal.

No tedy čiňme i my podobne, vyklúďme zo svojho stánku časopisy, ktoré protivia sa našim náhľadom, nášmu presvedčeniu kreštanskému.

Sila kreštanov nech podporuje len kreštanskú tlač; a tá trocha liberálov nech si podporuje svoju tlač; uvidíme, že sa navráti tejto krajine jej bývalý kreštanský obraz. Nech žije kreštanska tlač a jej podporovatelia!

Jožko Ľudák.

Diamantová omša Lewa XIII.

Celé kreštanstvo môže plesať nad tým, že terajší námestník Krista, Lew XIII. počiatkom r. 1898. sláviť bude pamiatku toho, že pred šesťdesiatimi rokami za kňaza bol posvätený.

Z tejto príležitosti vydal ostrihomský arcipastier pastiersky list, ktorý v krátkosti nasledovne zneje:

Nový rok veľkú radosť priniesol katolíkom, ktorej je to príčina, že pápcz, slávne panujúci Lew XIII. tak slávnostne riadi cirkev, pred šesťdesiatimi rokami v tento čas

prvý kráľ pristúpil k oltáru čo kňaz. A tak vyjaviť musíme svoju radosť nad tým, že sme sa tejto utešenej udalosti dožili. Však s podivením na svoje vlastné oči vidíme moc tej nebeskej dobroty, s ktorou náš svätý otec tak dlho bol na žive udržaný, a tak napriek slabosti tela a starosti veku svojho k blahu cirkve k spásu veriacich ešte vždy je na svete.

Tento vysoký vek pápeža Lewy XIII., ktorého sa k podiveniu nás všetkých dožil, je sfa záloh a dôkaz prozreteľnosti božej. A preto obnovme a čo dušnú obeť položíme k nohám svätého Otca, námestníka Krista svoju poslušnosť, neohrozenú vernosť k nemu, ktorý stále má starosť o celú cirkev. Ponevác koncom bežiaceho a počiatkom budúceho roku sa táto pamiatka má sláviť, pre moje arcibiskupstvo následovne nariadzujem:

1. 31. decembra k bohoslužbe obyčajného vďakočinenia okrem Te Deumu i osobitná modlitba za pápeža a apoštolského kráľa sa má odbaviť.

2. Od počiatku Te Deumu behom pol hodiny má sa vyzváňať.

3. 1-ho jan. o sviatku pápeža treba veriacich poučiť a ich k modlitbe za pápeža povzbudiť.

4. Po spievanej sv. omši odbaviť treba Te Deum i s modlitbami k nemu pripojenými.

5. Popoludní pred vyloženou Sviatosťou Oltárnou miesto litanií sv. ružence treba sa modliť na úmysel sv. Otca, po čom i modlitba Veľkej Panej sa má odbaviť.

POLITICKÉ CHÝRY.

Provisorium a kvóta Jako tunajšie časopisy píšú, v záležitosti kvóty 31. decembra má sám veličenstvo rozhodnúť. Vzťahom na provisorium ale 1. januara má ministerpredseda vydať nariadenie; keď si nemohol v snemovni pomôcť, nariadeniami chce riadiť a spravovať krajinu. Aj to je len mamelucký figel. Zatiaľ chodí krčan do studne, zakiaľ sa nerozbije. Bánffy. Bárffy, pamätaj na toto príslovie!

Zväčšenie počtu četníkov. Minister vnútra behom budúceho r. zväčšiť chce počet četníkov o 707 mužov. Čo sráď volby budú, keď už vopred majú takú starosť o to, aby sa tak zvýšil počet četníkov.

Grófa Ladislava Szapáryho, správcu mesta to Rieky, na výsychu prijal jeho veličenstvo. Szapáry poďakoval sa za tú dôveru Veličenstvu, že ho na čelo toho mesta postavil. Veličenstvo zvedavý bol, čo a ako by sa dalo tam previesť, aby predošlý pokoj zas navrátil sa mohol. Vo sviatok sv. Štefana odcestoval Szapáry do Rieky, aby sa obznámil s tamjšími okolnosťami. — Dárday ale, ktorý je pôvod-

com toho nepokoja, jako časopisy tvrdia, prestane byť štátnym sekretárom. Veľmi ho to nemusí mrzeť, lebo však u liberálov je to v rôle, že keď aj kto s ľavou nohou vykročí, alebo dačo prekotí, len k mastnejšiemu hrncu sa dostane. Čo sa už i stalo, lebo je už vymenovaný za podpredsedu čo pomocníka k zednárovi Štefanovi Rakovszkému. Ešte aj prisahu do rúk tohoto hlavného zednára složil.

Srbi vo Verseci dľa povesti 30. dec. odhodlali sa ľudové shromaždenie vydržovať, aby demonštrovali proti predlohy, ktorá zmaďarčiť chce mená obiec.

Dve neodvisliacke strany (Kossuthova a Ugronova) spojil sa chcú; predsedom by mal byť Kossuth, podpredsedom ale ugronist Bartha. Ugron ale nemieša sa do tej veci, lebo — jako hovoria — on už viac nebude politický zástoj hrať.

Mameluckí socialisti. V Budapešti neodvisliaci ľudové shromaždenie chceli vydržovať proti provisoriumu; lenže socialisti na mýn vlády hnali vodu tak, že to shromaždenie ani len zahájiť sa nemohlo. V takom položení pravdaže nevideli socialisti v policajoch svojich protivníkov.

Pastiersky list vydal proti socialistom munkásky biskup, Julo Fircak, ktorý nesvedomitými a faľšnými prorokmi menuje socialistov.

Pristav Port-Arture, kľúč to Cniny je v ruských rukách. China je s tým celkom spokojna. Rus predal jej 120 tisíc vojenských flniet. Nemecké, anglické a francúzske lode tiež tiahnu k Číne. No to pekne bude vyzerat, jestli europejske civilizované veľmoce v cudzozemsku sa budú ruvať, aby sa im čím viac zeme ušlo. Aj to vravia, že Rusko Nemecko a Francúzsko spojil sa chcú proti Anglicku, aby jeho moc na mori prelomili. Anglicko totižto takým pánom je na vode, jako Rusko na suchu.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 22. decembra.

Gr. Alex. *Beňovský* ostro vystúpil proti Bánffymu. Jeho reč kratšia bola, nežli jeho dlhé fúzy. Ladislav *Meskó* ohnivšie rečnil, vyslovil sa, že sa Bánffy preráta, myliac si, že ľavičiaci pomôžu vôz državy vytiahnuť ztadiaľ, kam ho jeho neokrúčanosť zatiahla. Potom veľké prekvápenie nasledovalo. Hlavný mameluk *Bánffy* rečnil. Ustavične sa opieral len na reč Apponyovu. Nič nového nevedel povedať. Ustavične len ľavičiakov obviňoval, všetku zodpovednosť na neodvisliakov rúcajúc. To neprezradil, čo si počne, neprevedie-li provisorium do nového roku. Hja keď kalvíni vždy majú za ušama. Len tolko povedal, že je on povedomý svojej povinnosti. Neodvisliaci ustavične pretrhovali reč jeho. Mameluci ale na všetko éljenovali, čo sa samo sebou rozumie. Aj Jurko Kubinyi kýval hlavou. — Neodvisliak L. *Olay* ohnivo napadol Bánffyho, vyslovilac svoju nátej, že nezadlho už si nebude Bánffy v červenožamatovej stolici ministerpredsedu svoje fúzy vykrucovať. — Na návrh Móčyov uzavrela snemoveň, že od štvrtiku do večera pondelka z ohľadu na výročité sviatky nebude zasadnutia.

Kresťanská tlač.



to noviny číta, dobre vie, že tlač je moc. Neodvislý časopis kresťanský rovno povie pravdu do očí tak ministrom, ako i hockomu inému. Kresťanská tlač ale, bohužiaľ veľmi slabo si stojí v Maďarorságu. A to nenie v poriadku, že ešte i tí horliví lutujú s tými dakoľkými haliermi podporovať kresťanskú tlač. Či už kedy napadlo týmto dobrým, ale trochu skúpyim dušiam, že burza, minister, bankár a filister nepodporujú kresťanskú tlač! Ano týmto sa lei. také noviny pečia, ktoré od nápisu až do podpisu až sa tak rúbu za liberálismom; prečo? Lebo len liberálny novinkár je zbavený útlej svedomitosti, on cez hory a doly nasleduje vládu, kapitál, ktorým ani o ten živý svet by nešplechol do očí nepríjemnú pravdu, lebo sa bojí, že by sa mu masťný hrniec prukotil. Čo je liberálne a zápachu košerovho, všetko vychvaľuje až po čierne oblaky obecenstvu taký liberálny novinkár.

Kresťanská tlač ale naopak účinkuje. Vždy pravdu má pred očima, od ktorej aj len na vlas odchýliť sa, svedomie jej zakazuje. Práve preto ale je ona i prenasledovaná.

Však už aj Krista Pána prenasledovali tvrdiac, že je on buričom; tak činia tým farižom a židom podobne dnes liberálni panáci, ktorí katolíckych novinkárov prenasledujú obviňujúc ich, že buria. Hľa keď pravda oči kole zvlášte vtedy, keď masťné hr. ce s prekotením znebezpečuje.

Práve preto ale za kresťanskú tlač aspoň veriaci privrženci Krista nech sa zaujmu. V Maďarorságu je veriacich kresťanov aspoň 15—16 millionov, židov a zednáckych liberálov ale len dakoľko kráf sto tisíc a tymito podporovaná tlač by mala panovať, táto by mala toľké milliony veriacich za nosom vodíť? A predsa na potupu a hanbu kresťanstva, ešte vždy je to tak v Maďarorságu. Prečo?

Lebo nepredplácame na katolícku tlač v takom počte, v akom by to od nás vystalo, a ponevác mnohí z nás na toľko sú zaslepení,

že židovsko-zednárske noviny a brznábožensko-liberálne časopisy obľubujú.

Či už kedy napadlo týmto panákom, že kto na také noviny predpláca, dvojnásobného hriechu sa dopúšťa?

1. Spácha ťažký hriech, že také zlé noviny číta, snáď i druhým k tomu príležitosť skytá. Nech si nemyslí, že mu to neškodí. Sv. Písmo vraví, že kto stojí, nech si pozor dá, aby nepadol. Aj on čo by jaký mocný bol vo viere, pri takých časopisoch, ľahko pride o ňu. Skala je tvrdá, preto ale voda, keď dlho kvapká na ňu, urobí na nej jamku. A veď tvoja viera nenie tak tvrdá, jako si myslíš, lebo keby ona tak neohrozená bola, také noviny proti zásadám Krista jedom kypiace bys ani do ruky nechytí.

2. I preto má hriech taký človek, lebo zlú vec podporuje svojimi peniazmi. Keby kresťania nepredplácali na časopisy zednárske duchom napáchnuté aspoň polovic by buchlo takých novín. Či si to vezmú na svedomie takí pokrstení páni, že na základe ich peňažnej podpory také noviny pestvujú, hubia svet, podkopávajú vieru a kresťanstvo?

Ja neviem takého pádu, že by žid, zednár a liberál časopisy za kresťanské zásady bojujúce držal, alebo ich aj len čítal.

No tedy čiňme i my podobne, vyklúďme zo svojho stánku časopisy, ktoré protivia sa našim náhľadom, nášmu presvedčeniu kresťanskému.

Síla kresťanov nech podporuje len kresťanskú tlač; a tá trocha liberálov nech si podporuje svoju tlač; uvidíme, že sa navráti tejto krajine jej bývalý kresťanský obraz. Nech žije kresťanská tlač a jej podporovatelia!

Jožko Ľudák.

Diamantová omša Lewa XIII.

Celé kresťanstvo môže plesať nad tým, že terajší námestník Krista, Lew XIII. počiatkom r. 1898. sláviť bude pamiatku toho, že pred šesťdesiatimi rokami za kňaza bol posvätený.

Z tejto príležitosti vydal ostrihmský arcipastier pastiersky list, ktorý v krátkosti následovne zneje:

Nový rok veľkú radosť priniesol katolíkom, ktorej je to príčina, že pápež, slávne panujúci Lew XIII. tak slávnostne riadi cirkev, pred šesťdesiatimi rokami v tento čas

Zasadnutie 23. dec.

Št. Fay oprávňoval držanie sa neodvisliakov, ktorých svätou povinnosťou je to, aby nedovolili Maďarorság rakúskym spraviť. K. *Thaly* dokazuje, že veľký ošoh by dal Maďarorság zo samostatného toného územia. Hovoril, že len s Rakúskom nesmieme mať dočinenie, lebo vraj to je zlomkom nášho pokroku. Navrh Kossutha odporúča k prijatiu. Aleš *Györy* tak ohnive špliechal neprijemné pravdy Bánffymu do očí, že tento odišiel.

Zasadnutie 27. decembra.

Okolo snemovne veľa príležijov bolo. V snemovni ale prvý rečník bol K. *Thaly*, celá reč jeho len asi pol hodiny trvala. Mameluci tak na hlas sa shovárali, že z reči *Thaly*ovej len tí najbližší susedia jeho počuli čo-to. Šparchal Bánffyho, ktorý ale s mameluckou nevšímavosťou nedbal o to. — *Mikuláš Lakatoš* o veľa ohnive rečnil, dakde tak kriča, že sa až tak ozýala snemovňa. Povedal, že on ne erí danému slovu Bánffyho. Na oči vyhodil Bánffymu, že s každým sa spriateli, aby sa na stolci panovania udržal. Rakusko za rijaicu považuje, ktorú čím skor j treba striasť s tela našej krajiny. — V. *Illyés* veľmi na krátko rečnil, medzi čím vychvaľoval zásady neodvisliakov. — Neodvisliak *Ján Tóth* povedal, že vláda Bánffyova ani pochopu nemá o ustave. Rečnil i proti Tiszovi a korupcii, proti túženiu za masťnými hrncami. Protestoval proti násiliu Rakúšanov. Z lášte ale Piského napáľal; on vraj nevie, že by velenstvo privoľil k zúšeniu ustavy.

Zasadnutie 28. dec.

Szilágyi prosí, aby ho snemovňa vyslancov zplnomocnila, že by v jej mene šťastlivý nový rok m h l i šovať panujúcemu domu. Snemovňa to urobila. *J. Endrey* naj r s Apponyovou rečou sa zaoberal potom Hg dšovi neďal pokoja. Ponosuje sa, že však len Viedň utlačila cenu zbožia. Vychvaľoval zásady neodvisliakov, ktoré prijal navrh Kossutha. *G. Poányi* napáľal Pulskyho a Tisu, ktorí vraj porukomstvo Deakovo nohama šlapu vtedy, keď bojujú proti neodvislosti Maďarorságu. Potom na posmech obrátil Tisu a Pulskyho. Vpusť sa i s Apponym do dohady. Tú celú predlohu za takú považuje, ktorú len preto chcú previesť, aby skvili čas Rakúsku, že by sa zo zmätku v šriabaf mohlo. Potom prešiel na nariadenie, s ktorým Bánffy krajinu chce spravovať po novom roku, on sa vraj toho neľaká, lebo národ verí v sviatosť prísahy panovníckej. Aj neodvisliaci vraj složia na to prísahu, že zákon zachovajú, a na tom budú, aby i druhí to zachovali. Potom verejnosti odovzdal tú udalosť, že tie dve neodvisliacke strany sa už spojily, následkom čoho navrh Kossuthov odporúča. Naramné éljenovanie neodvisliakov z tvorilo zasadnutie.

Zákonný návrh o zákone poľných robotníkov.

Aby naše ct. obecnstvo videlo a presvedčilo sa o účinkovaní ľudovej strany pri tomto teraz pojednávajúcim sa návrhu o poľných robotníkoch, podávame tu obsérne reči

ľudových vyslancov v záujme robotníckeho ľudu na sneme povedané. Jako vždy i z týchto vidieť, že ľudovej strane vždy na srdci leží blahobyť ľudu, a nie dajaké osobitné výhľady a záujmy.

Ľudová strana zákon vo všeobecnosti prijala, ale úražlivé a nezákonné nariadenia tohoto zákona vyzdvihnúc, proti nim sa všemožne postaví, a ich opraviť vynasnažovať sa bude. Tu nasledujú pekné reči jednotlivých vyslancov, na ktoré pozornosť ct. nášho čitateľstva vyzývame.

Reč Štefana Rakovszkého.

Ctená Snemovňa! V zákonom návrhu o poľných robotníkoch kus socialnej otázky leží, na ktoré i ja chcem svoje poznámky učiniť, prijímúc to, čo je v návrhu právne a usilujúc sa, čo sa dá, napraviť, to aby sa vskutku i napravilo. — Predovšetkým chcem ale na minulé osvedčenie p. ministra orby poznámky učiniť. Pán minister orby poznámky učí. Pán minister tvrdí, že jako slušne a spravodlivo sa chovala a chová Uhorská majetková trieda, keď chudobný ľud s takýmito zákonmi z jeho biedy vysvobodíť chce. Lenže to nestojí, lebo od 25 ročného liberálneho vladarenia uhorska majetková trieda hyne a jej miesto druhí (žid a) zaujímajú, ktorých jediným cieľom je: zbonat út bársako, a čím prvej. (Tak je! Tak je! zla a) Pán minister upodozrieval vyslanca Simu, že následkom jeho pobúrjúcich reči v Toponári i krv tieť môže. Nuž pýtam sa, kto je zodpovedný za tú kľ, čo v Toponári už tiekla, keď Sima tam ešte nebol a nerečnil, či nie p. minister, ktorý tie veci tak ďaleko dôjsť nechal? či nie tá väčšina, ktorá vždy s tým sa chvástala že v Uhorsku je chudobnému robotníckemu ľudu na svete najlepšie?

Kde nielo príčiny k vzbure, tam darmo ľud poburujú. U nás ale kupecko-liberálny smer už bankrót vypovedal, ľud sa hýbe, dvíha, domáha svojich práv, lenže bohužiaľ veľká obava je, že vydobytie jeho práv, jestli liberalismus k rozumu nepríde, s krvepreliatím spojené bude.

My sme to hneď pri utvorení nášho programu predvídali, my sme sa s touto otázkou základne zaoberali, avšak vladna strana len preto predostrela tento návrh; lebo *musela*, a nie preto, aby ujarmenému ľudu lepšie polozenie stvorila. Keby nebolo strajkových pohybov bývalo, ešte i dnes by sa do tejto súrnej otázky nebola chytila. Liberáli sú a chcú len na papierí chudobný ľud ako rovný, braterský a slobodný znať, — nie ale v živote.

Ctená Snemovňa! Keď pán minister prítomný návrh predostrel s celou oduševnenosťou som sa chytil do jeho študovania a uznám, že jes' o v ňom i dobré nariadenie, avšak v celku je to nič iné, iba uskutočnenie *štátneho socialismu* bez ohľadu na náboženstvo a v liberáno-socialnom smysle Kupecko-liberálni socialisti hlásajú, že štát aby na stránky, len pri splnení smluvy dozeral, mysliac, že keď je na papierí každý občan rovnaký, že je to i živote tak, že netreba chudobného oproti bohatému, slabého oproti mocnému brániť. Tento návrh obsahuje i tú zásadu, aby sa i pri robotníckom stave učenie o *slobodnej konkurencii* previedlo, avšak pri tom zabúda, že človek nenie strojom, že ho nesmieme dľa ceny z

jedného miesta na druhé prehadzovať, ako dáke vrecko ríše, lebo s týmto ztupíme v ňom ľudskú hodnosť, odtrhneme ho od Boha, od vlasti, od rodiny a správne z neho hmotu bez duše.

Toto chce p. minister do zákona uviesť, keď sa obáva zákonnou cestou najväčšiu a najmenšiu dennú plácu robotníka na istom vidieku ustáliť. Je pravda, že to ťažká úloha, avšak pri minuloročných strajkoch robotníci práve toto žiadali a trebárs sa to zákonnou cestou sriadiť nedá, ja by som to dľa obežníka Sv. Otca „Rerum novarum“ zvaného tak sriadiť za dobré uznával, aby sa spoločný výbor utvoril ku ustáleniu robotníckej mzdy, ktorý by všetky rozdiely medzi pracodarcami a delníkmi vyrovnal. Takéto výbory i v druhých krajinách zdarne účinkujú a veľmi sa čudujem p. ministromi, že to do návrhu nevzali.

Zákon má i druhé nedostatky. Ako známo, tento návrh tohoročné strajky zapríčinili, preto i orbový výbor uznal, že je to len tak nachytre zhotovená práca, jako to u liberálov obyčajne býva. Veľkou chybou zákona je, že sa nestará o povinnom poistení poľného robotníka v páde nemoce nehody. Keby vláde vskutku blahobyť robotníckej triedy na srdci ležal, tak by tento posledný návrh k zákonu o poľných robotníkoch bola pripojila a spolu pojednávala. V Nemecku, v Rakúsku už dávno tieto zákony jestvujú. U nás ale len na papieri sú vo výhlade?

Ďalej veľkým nedostatkom zákona je, že robotníkom úplne nedelne oddychnutie nezabezpečuje. Veď nie ráz sa stáva ten pád, že nekresťanskí pracodarcí svojich robotníkov i v nedelu ku práci nútia, v nedelu ich vyplácajú práve včas Božích služieb, aby takto robotník nie do kostola Boha chválil, ale do krčmy cez týždeň ťažko vyrobené peniazeprepil a tak krčmára obohatiť išiel.

Úražlivé je ďalej nariadenie, čo sa týka pokuty robotníka a pracodarca v prípade srušenia smluvy. Robotníka odsúdiť na peňažnú pokutu a väzenie, kdežto pracodarca len na ľahkú peňažnú pokutu. Preto pri tomto š-e budem žiadať, aby sa i na pracudajúceho väzenie vypovedalo.

Za dobré a správne uznávam, že sa smlúvy medzi robotníkom a pracudajúcim viazané od kolka (štempla) osvobodujú, ďalej že sa mzda robotníka ako požiadavka ekzekvovať nesmie, potom že jesti strajkujúci robotník neskôr svoj čin obanuje, a dobre sa drží, za svoj výstupok žiadnej pokuty nedostane. Za dobré držím, že §. 64. ostro tresce tých robotníkov, čo svojch pracudajúcich nesvedomito vykoristiť chcjú. Za dobré i to, že nesvedomitych a nehanebných vzbúrcov zákon prisne tresce.

P. minister sa veľmi vychvaľuje s tým zákonom, hovorí, že všetky rozopry a rozdiely medzi robotníckou a majetkovou triedou s ným riešené budú a spoločenstvo bude osvobodené od tých nebezpečných otrasov, ktoré pred nim stoja.

Ctený p. minister! To sú len pekné slová, a viac nič! Nový smer nezávisí od tejto chatrnej práce; nový smer označila už pred 2000 rokmi sv. kniha evanjelia ktorá osvietila celý svet a učila národy, že každý človek je náš spolublžný, že je robotník hoden svojej mzdy, ktorým učením ale terajšie spoločenstvo, žiaľbohu, na svoju zkažu a záhubu, opovrha.

Ctená Snemovňa! Nie to zákonodarstvo je vstave nový smer vyznačiť, čo uviedlo civilné manželstvo a beznáboženstvo, ale to, ktoré sa drží učenia sv. cirkve a stojí na pevných kresťanských základoch.

(Tak je!) Len tieto sú vstave človeka zase k Bohu, k vlasti a ku kráľovi priviesť.

Ja zákonný návrh vo všeobecnosti prijímam a nasledujúce resolúčne rozhodnutie zadávam (Čta):

„Čt. Snemovňa nech nariadi, že sa vláda vyvíja, aby súrne predostrela jed n zákonný návrh ktorého predmetom bude povinné poistenie robotníkov oproti nehode rozumejúc tiež i pri poli a horach upotrebených robotníkov.“ (Z. ý súhlas a éj-novanie na ľavej strane.)

Reč Františa Majora.

Ctená Snemovňa! Aby som nedorozumeniu vystavený nebol, už vopred osvedčujem, že návrh o robotníckych záležitostiach vo všeobecnosti prijímam, avšak pri treťom čítaní len vtedy ho prijmem, jestli patričné úraživé paragrafy správne riešené budu. Pri tomto zákone musíme veľký pozor dať na každé nariadenie, ponež zákon je s trestn. pravými pádkami spojený. Navrh tento mal už dávno byť zákonom, lebo okolnosti (strajk) ho už dávno vyžadovaly.

Poputovania hodné po oženie robotníckej triedy zapríčinila od 30 rokov panujúca sebecka liberálna vláda. Na veľké vrstvy národa vláda celkom začudla, majetkovú, priemyselnú a robotnícku triedu na vnivoč vyniesla. (Tak je! zľava). Tento návrh nebezpečenstvo neodstráni, ponež nenie založený na mravnoboženskom základe. K zahatenu pustošiaceho socializmu, je zapotreby kresťanskú spoločnosť, ustavy a spolky do života uviesť. Veľkým nešťastím je, že civilné manželstvo a beznáboženstvo užeru napomáhajú a nemravnosť šíria, tak že na nepatrný úder socializmu budova terajšej spoločnosti srutí sa môže!

P. minister sa vyslovil oproti mravnoboženskému základu a pýtal sa, že prečo práve v klerikálnych krajinách najväčšmi pozdvihnu hlavy socializmus? Avšak — jako sa zdá p. minister, nezná historie, lebo veď v Belgicku a v Nemecku všade kde katolicizmus rozkvetá a silne sa rozmnožuje, socializmus hyne a žiadnej pôdy nemá a jakživ ani mať nebude medzi tymito pome mi.

Na polepšenie položenia robotnej triedy na každý pád musíme sa postarať o sriadenie úveru, o čom ale p. minister ani slovička neprehovoril vo svojej reči. Robotnícka otázka sa len tak prospešne riešiť dá, keď liberálna vláda zanechá svoj protináboženský smer, posta í sa oproti užere a úverkovú záležitosť sriadiť. V nádeji, že dľa svojho slubu p. minister to aj učiní, a návrh opraví, prijímam prítomný návrh vo všeobecnosti za základ podrobného pojednania.

Reč Antona Mócsiho.

Ctená Snemovňa! Už vopred označujem, že prítomný zákonný návrh vo všeobecnosti prijímam, ba i vítam zaň p. ministra, veď tento návrh tvorí i mojej stránky programm, aby sa robotnícke pol ženie zlepšilo. 7 bodov zo 14. programových bodov ľudovej stránky o tomto predmete pojednáva. Ľude á strana nielen výzivu robotníkov uistiť, ale i zdravotné a bydlivé pomery polepšiť chce. (Súhlas na ľavej strane) Keď sa ale teším nad predostrením tohto návrhu, to tolko neznačí, že som s tým návrhom ja a moja stránka celkom spokojný. Ofadom cieľu uspokojuje, avšak jednotlivé čiastky musia byť opravené. Ofadom najmenšej miery mzdy (minimum, aby tá v úrode vydaná bola, i ja súhlasím.)

Tak sa mi zdá, že návrh na dvoje sa delí a dvojakou mierou merá: ostrejšiou oproti robotníkom, ako pracodarcom ohľadom pokuty. Toto nie je rovnoprávnosť. Robotník a pracudajúci sú rovnakí ľudia, a keď sa prehrešia, nech sú aj rovnako trestaní. Ja teda schvaľovať nemôžem, že, pokiaľ robotníka na 60 dňové väzenie a peňažnú poku odsudzujú, jestli svojmu gazdovi škodu zapríčiniť chcel, práve vtedy prácu dajúci, ktorý svoje polozenie nadužíva a robotníka vyciela, nie je účastným podobného prísneho trestu. Práve gazdu by mali lepšie a ostrejšie trestať, veď je tento vzdelanejší, bohatší, nežli robotník, ktorý je týchto, trest zosťrujúcich okolností zbavený.

Dvihám slovo i na obranu kresťanských zásad, ponevác som o tom hlboko presvedčený, že najsilnejším základom a najväčším záujmom našej spoločnosti je *kresťanstvo*, trebárs ako bojujú proti nemu socialdemokrati, lebo jejich heslá: svoboda, rovnosť, braterstvo, len kresťanstvo donieslo a len na základe kresťanstva sa uskutočniť dajú a môžu. Veď pohani neznali tieto zásady, tí znali len pánov a otrokov. Socialisti so zásadami kresťanstva oproti kresťanstvu bojujú, kňaz, úradník, rán, sú dľa nich len na to, aby z ľudu kožu driali. Oni nevedia o bezzistných, šlachetných kňazoch, vlastencoch písať, všetkých nenávidia a radi by ich zničili, či v novinách, či v druhých spisoch, alebo na shromaždeniach. Títo socialisti majú celý naukoben sriadený ku vycvičeniu svojich ľudí, ktorých vyučia svojmu smýšľaniu a medzi dedinský ľud neučený a robotníkov pošlú semeno svojich falošných zásad rozosievať. Peľným robotníkom hlásajú, že *zem podeliť treba!* Pred priemyselníkmi sa boja takúto hlúposť vysloviť, nuž hlásajú, že robotníci majú právo na majetok spoločných robotníckych nástrojov, teda že by sa fabrika, stroje, zem, na ktorej fabrika stojí, atď. podeliť mali. alebo druhými slovami povedano: hlásajú *spoločnosť všetkého majetku* (komunizmus). Avšak zkadiaľ tieto zkazonosné zásady? Či sú to nie jednoduché následky *liberalizmu*? Kde náboženstvo a katolicizmus pevnú pôdu má, tam nielo o ta týchto bludných zásadách ani reči. Príkladom toho je Belgicko, kde za *liberálneho* vladárenia strajky na deňom poriadku boly, teraz ale keď je vláda v rukach katolíckych mužov, už je ticho a sa ukazuje blahonosný úspech kresťanského panovania. Dôkazom toho, že *kresťanstvo* je najsilnejšiou haťou oproti socializmu i v okresoch *kresťanskej* ľudovej strany nielo **socializmu**.

Ráče mi aspoň jedon jediný okres ukázať, kde je ľudová strana silná, že by tam socialdemokracia svoju nohu položila bola. To je tam nemožno vykonať, ponevác v okresoch ľudovej strany ľudoví vodcovia ľud osvietia v tom smere, aby odpomoženie a odstránenie jestvujúcich nerestí nie od bezbožného, cirkev a jej učenie tupiaceho socializmu očakával, ale že to len na základe jedine istého a silno vyprobovaného evanjelia očakávať môže, ktoré každej jednej triede spoločnosti predpíše jej povinnosti komu — komu dľa jeho stavu a schopností.

Ľudová strana, ctená Snemovňa, v tomto smere, na tomto základe účinkuje, a chvála Bohu, môže verejno osvedčiť, že v jej okresoch nielo socialdemokracie, ale že ľud kresťanský smýšľa a od uskutočnenia kresťanských zásad čaká lepšiu budúcnosť.

V nádeji, že pán minister všetky vskutku slušné, správne, obzvláštne záujmy robotníkov týkajúce sa opravy príjme, v tejto nádeji i ja návrh o robotníckoch prijímam. (Živý súhlas zľava.)

Cirkev čo pravá priateľkyňa chudoby.

(Napísal A. Bérhely.)

Mudrci a skumatelia, ktorých duch jedom nevery otrávený je a zjavenie božie následkom toho je vec pre nich smiešna, príčinu biedy, chudoby, všelijakého nešťastia a nehôd, ktoré človeka v behu tohoto života potkávajú, vynajť nemôžu. My ale svetlom zjavenia božieho vedení, vieme, že toto sú tresty za hriech, a učenie toto aj zkusenosť potvrdzuje. Kto zná dejiny človečenstva, môže vidome pozorovať, že čím viac sa ľudia od Boha odvrátili a hriešny život viedli: tým väčšia bieda sa medzi nimi udomácnila. A ponevác v dnešnej spoločnosti väčšia nepravosť panuje, než inokedy: preto je toľko biedy na svete.

V skutku zlé časy žijeme, lebo keď spoločnosť ľudskú skúmame, s ustrnutím pozorujeme, že sa chudoba a bieda medzi ľuďmi so dňa na deň viac a viac zmahá. Dnes sa stázuje na zlé časy roľník, remeselník, nádenník, kupec, úradník, slovom každá trieda človečenstva.

Veľké množstvo ľudí, celé triedy spoločnosti žijú dnes bez kapitálu s dňa na deň len výrobkom svojej práce; mnohí nariekajú pre nízku mzdu, že aj pri najusilovnejšej práci sotva môžu vyrobiť toľko, aby so svojou čeliadkou mohli poriadne vyžiť. Ba je mnoho ľudí obzvláštne vo väčších mestách, ktorí sú bez výrobku, a nemajúc viery v Boha, hynú samovraždou.

Chudobné domy a bláznince sú prelnené a u prostred tejto veľkej chudoby žijú boháči v radoch, rozkošach a zábavkách. Prostredné majetné triedy s dňa na deň upádajú a hynú, a medzi boháčami a chudobnými pracovnými triedami povstáva a rozširuje sa hlboká priepasť. S majetkom stále upáda a mizne aj viera v Boha všemohúceho, aj o tento najvzácnejší poklad usilujú sa mnohí človečenstvo chudobné pripraviť. Sú to socialisti, ktorí poslednú iskrú viery vynasnažujú sa u ľudí pracovných udusiť, aby ich tak k cieľu svojmu použiť mohli. Títo ľudia núdzu a biedu ľudu stále držia pred očima a usilujú sa biedne pomery protináboženstvu upotrebiť. Oni volajú k ľudu: Cirkev je nepriateľská chudobe. Náboženstvo podporuje boháčov, lebo im chráni majetok; náboženstvo nás teší, aby sme trpezlivo znášali biedu tohoto sveta, lebo hojná odplata čaká na nás v nebesách, ale my nestojíme o blaženosť po smrti, lebo v nej neveríme, my sa tu na zemi chceme dobre mať. Viera zakazuje nám v siedmom prikázaní, aby sme sa — jestli sme, v biede — cudzieho majetku

netýkali. Teda náboženstvo je nepriateľom chudoby. Dokáď ľudia na náboženstvo a Cirkev dajú volačo: nebude dobre na zemi. Preč teda s Cirkvou a náboženstvom, potom budú zlaté časy! Takéto je učenie sociálnej demokracie, jako z verejných spisov a reči jejích je známo. My však verní synovia Cirkve na to odovvieme: Len jedine Cirkev je priateľská chudobe. Toto dokázala Cirkev v minulosti, to dokazuje včuf a to dokáže aj v budúcnosti, jestli budú ľudia jej hlas počúvať, jej učenie sväto držať, lebo na veky budú platné slová sv. Pavla: „Neni je ľudom pod nebom dané meno, v ktorom by spasení byť mohli, jako meno Ježiš.“

Len náboženstvo môže na zemi uviesť lepšie časy, čo Vám s pomocou božou chcem dokázať.

* * *

Ježiš Kristus lásku a milosrdenstvo kázal a prial si, aby touto láskou celá zem zahorela rieknuť: „Oheň som prišiel poslať na zem, a čo chcem, než aby sa začal.“ Preto vidíme u prvých kresťanov, ktorých srdca láska k Bohu a k bližnému celkom prenikla, najkrásnejši poriadok spoločenský. Písmo sv. toto sdeľuje o nich: „Všetci veriaci boli jedna myseľ a jedno srdce, nebolo medzi nimi chudobných, lebo bohatí predávali svoje majetky a kládli utržené peniaze k nohám apoštolov, ktorí sa starali o chudobných a siroty.“ Tak vyzerala prvá obec kresťanská, jeden druhému pomahal v úprimnej láske. Však ale takýto stav bol možný len u tých ľudí, ktorí naplnení Duchom svätým len po nebeských statkoch túžili. Za nič považovali všetky rozkoše zemské, zapovrhli majetky svetské v porovnaní s rozkošami nebeskými, po ktorých jedine bažilo srdce jejích. Krom toho vzájomná jejích láska bola tak žiarlivá, že radšej sami trpeli hlad a nůdzu, jako by sa boli mali divať na bližného svojeho, ktorý bol v biede, v nůdži postavený. Takýto poriadok v kresťanskej spoločnosti len dotiaľ bol možný, dokiaľ veriacích málo bolo. Keď sa ale viera kresťanská skrz učenie apoštolov po končinách sveta rozšírila, nebolo viac možno, aby kresťania po hromade žili pri spoločnom majetku, jako jedna rodina. Ďalej poriadok tento neprikázal Ježiš Kristu, On síce pravil:

„Rozdeľ všetko, čo máš, medzi chudobných a nasleduj mňa.“

Avšak týmto nedal Ježiš prikázanie, ale len radu pre všetkých tých, ktorí po väčšej kresťanskej dokonálosti tužia. Keď teda cirkev po celom svete svoje blahonosné ratolesti roz-

prestrela, každý podržal majetok svoj a staral sa sám o seba. Však ale na vzdor tohoto rozdieľu v majetku panovala láska medzi kresťanmi tak, že si v nůdži vzájomne pomáhali. Keď ale neskôr viera tratila sa, upádala, mizla s ňou aj opravdivá láska k bližnému, a ponevác dnešné časy nevera mnohých srdca zaujíma: na lásku k bližnému niektorí ľudia mnoho nedajú, nastaly pre chudobu horšie časy.

(Dokončenie nasleduje.)

Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej.

(Pokračovanie.)

Už prv vykázaná summa 201 zl. 23 kr., Štefan Prelovszky (Bp.) 3 zl. 20 kr., Ján Lábán (Spiš) 38 zl. 25 kr. Do hromady 242 zl. 78 kr., ktorú summu som už odovzdal veľkom. p. Šimonovi Való.

Pán Boh zaplac všetkým; zvlášte ale Jánovi Lábánovi, ktorý so svojou obetivovou usilovnosťou takú summu nasbieral, že mňa samého príjemne prekvápil.

Jozef N. Janda

kaplán a professor v Budapešti.

Vyzvanie k predplateniu.

Už častejšie bola o tom reč v tomto časopise, jak veľkej povahy je to pre vieru, pre mravy, pre blahobyť tela i duše ľudu, aby sa kresťanská tlač čím viac rozšírila. Lenže bez peňažnej podpory je to nemožné.

Práve preto vyzývame cten. predplatiteľov „Kresťana“, aby čím skorej zaslali svoje predplatky, lebo i my máme výdavky. Predplatná cena je na inom mieste „Kresťana“ naznačená.

S úctou

Vydavateľstvo.

UPOZORNENIE.

Sväto-Štefanský Kalendár

už sa minul do posledného výtisku. „Veľký kresťanský kalendár ľudovej strany“ ale ešte vždy sa môže dostať.



Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Kreštana,“ aby nesaďli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, čo není ducha kreštianskeho.

Ako vlani, tak i teraz sme vydali

„Kreštianský Kalendár ľudovej strany,“

ktorý je obsahu veľmi zaujímavého, aj čítania je v ňom veľa, tiež i obrazov je v ňom hodne. Tento kalendár musí sa dostať do každého domu veriaceho a neodvislého.

Cena jeho je 30 kr. O pár dní výjde z tlače. K dostaniu je pod nápisom: **Ernest Walter, v Budapešti, Práter ulica číslo 44.**

Veľmi ho môžeme odporúčať velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, aby ten kalendár rozširovali a skrze to i zásady ľudovej strany rozsievali.



Rýchlosť času.

Tieču roky, tieču
Do mora večnosti;
Dnes zajtra zavlieču
Ta i moje kosti.
Ach zaiste beží
Ten čas veľmi rýchle,
Ze človek už leží,
Sotva oči zdvihne;
Na plecach jeden rok
Nemilý každému,
Veď je bližšie o krok
S nim ku hrobu svému.

M. D.

Lúčenie vystahovalcov.

Slzy hrajú v našich očiach,
smut, rmut tepe útroby;
mdlá úfnosti lúč vyhasla
v kliatbach mrzkej poroby.

Horkosť, vzdych, ston je náš údel,
krivda, útlisk, súžba, hnet.
Hľadáme ach! úľav, liekov —
milosrdia nikde niet.
Na morá, koráby! do svobodnej vlasti,
do prajnejšej zeme!
Tam zanikne jarmo, zmizujú blen, strasti,
tam bohatšie žneme.

Nehuláňte hej pokrytci,
že mríe láska k otčine!
Chleba dajte, ducha krmu,
nik nepôjde k cudzine.
Jest proší choť, štúple decko,
malatný kmeť, chorá mať —
Strany dajte, nie lichých slov,
svízal nelžá oklamať.
Na morá, do víchrov! — nech funí, buráca! —
na priateľské brehy!
Tam péc, znoj, trud, práca čestne sa vypláca,
tam viac citu, nehy.

Keby náš bol žirny lán, hon,
siali by sme veselo;
no puhý vid chudých kopcov
dušu drtí nám, telo;
Kriaky plodí visuť grúňa,
rákos rodia bariny;
nečud, psota, núdza, úzkosť
že náš dôchod jediný.
Za morá, za víry! do modristej diale,
k veľasľubným sedom!
Tam nebije bieda, virgas trampôt stále,
nesklesneme hladom.

Kľúčujeme v grapách, stráňach,
trháme sa po šípoch;
kruavého potu hrivnu
zhlce dravý štátny boh.
My krtíme dňom i nocou,
mzdu, ovoc hej druhý jie —
Ach nik nezná žernov útrap,
trpkosť našu, jho šije.

Na morá, na vlny! — hnev, bôl srdce sviera —
na pôdu snáh šťastnú!
Tam tyran nelúpi, mizeru nesdiera,
tam výnosy vzrastnú.

Kol nás ples, jas, rujný tartas —
kati, vrazi hodujú.

*Hriech, šud, planstvo hýri v sláve,
ctnote škripce hotujú.
O psa, kočku majú starosť,
lotrom-kmotrom kvitne zdar;
dobrač-žobrač nech bedári:
Slovák rab nech zdochne bár.
Na morá, pod vlajky! do ďalekej vlasti,
medzi voľný národ!
Tam ľžä utreť slz ron, chrestu pút sa striaste,
tam výšvihu zárod.*

Dlhomír Pofský.

Z denníka jedného lacného pána.

Spolupracovník pri novinách nemeckých „Z. V.“ podáva nasledovnú príhodu.

V jednej krčme bolo asi päť hosťov, ktorí z čiastky pivo pili, z čiastky ale pálenku.

Pri obloku na jednom stole mal jeden podomník svoj tovar porozkladaný, a volal za jedným kočišom, aby si vzal aspoň jeden kúsok na oblek; a síce bol to ten najdrahší kúsok medzi všetkými.

Podomník (hausírer): Kúpte si, pane, tento kúsok.

Mňa sa týkaly tie slová, pretože zbadal, že sa dívam na tú látku.

Ja: A čo to má stáť?

Podomník: 16 zlatoviek. Dobré vám stojím za to, že je to čistá vlna. Takéto by ste nekúpili u zdejších kupcov za tak nízku cenu. Mohol by ste to od hocktoréhokolvek krajčira preskúmať nechať, opäťte-že len, aké je to fajnové.

Ja: Ten tovar veľmi výborne vyzerá, tie peniaze stojí, či ale dobre stojíte za to, že je to čistá vlna?

Podomník: Hej, to je čistulinká čistá vlna, o tom som tak presvedčený, jako o tom, že dve oči mám. Ináče však viete, ja som nenie v tej veci celkom dokonály znalec, pretože som nenie žiadon lučbár; tedy možno, že je v tom tovare jedna nitka bavlnová.

Ja: Ja som presvedčený, že by to dobrý oblek bol; predsa mi ale teraz napadlo, že by 16 zl. tuším predsa len moc bolo.

Podomník. No a čo by ste dali zaň?

Ja: Dám vám zaň 5 zl. (Je pravda, že som sa hanbil tak nízku cenu povedať, ale zkusenosť a ponosy druhých ma k tomu naklonily).

Podomník: Vtedy sa ani ďalej nerozprávajme o tej veci.

Bolo ticho. Podomník tak sa choval, jak by mu na tom gšefte ani trochu nezáležalo, zaobálil tovar.

Ja ale som si ku kachľam stal, a rozprával som sa s krčmárom o počasí.

Po krátkej chvíli ale.

Podomník: No pane! kúpte ten oblek (Medzi- tým sa dozvedel od ostatných hostí moje meno, ale nie moje povolanie)?

Ja: Mne je to — som vám už povedal — pri- drahé. 5 zlatoviek, jak chcete, môžete za to dostať.

Podomník: Tak viac o tom ani reči nebude medzi nami.

Ja: No dám vám tedy 6 zlatoviek.

Podomník: Čo si vy myslíte, že som ja tento tovar ukradol? — No prepustím vám ten tovar za 15 zlatoviek; jako mi môžete nukať 6 zlatých?

Ja: No ja som počul, že podomníci radi moc pýtajú, a tak preto som tak nízko chodil pofahom na cenu.

Podomník: Nech som loptoš a kujon, jestli som za tovar viac pýtal, nežli čo je on hoden. — Môj brat síce moc pýtava; ja ale nie tak.

Ja: Ešte vám 50 kr. pričínim; tedy 6 zl. 50 kr. dostanete a majte pokoj.

A tak sme sa ešte i ďalej jednali. On znovu roz- prestrel svoj tovar a prehovoril:

Podomník: Naozaj bych to neučinil, keby ne- bolo také plané, nehodné to počasie; a ja veď nech- cem ten tovar domov vliecť. Ja vám dám ten kus za 10 zlatých, tak jako som to kúpil. Prisahám, že ja ešte škodovať budem na ňom jednu zlatovku.

Ja: Sedem zlatoviek vám dám.

Podomník: Čo máme ďalej pokračovať v takej reči? Radšej do Váhu šmarím ten tovar, aspoň sa okúpe.

On všetko sobral, sviazal, že preč pojde. Koniec toho všetkého ale ten bol, že tých sedem zlatoviek vandrovalo do vrečka podomníka, a ja zas som tovar si vzal.

Tedy 16 zlatoviek on žiadal, a so siedmimi spokojný bol.

Medzitým ale sa dozvedel on, jaké ja mám za- mesknanie, a tak hneď mu napadlo, že ja len zo vše- tečnosti — abych sa presvedčil o veci — som sa vpustil s ním do jednanja. Už by bol milerád privo- lenie odvolal.

Podomník: Keď je vám ľúto nad kúpou, nazpät prijmem tovar.

Ja: Čo som kúpil, je kúpené.

Podomník: Dám vám 50 kr. odstúpného.

Ja: Nie, ja si podržím tovar.

Podomník: Ja vám dám 1 zl., ba 5 zlatoviek vám dám vyše kúpnej ceny, odstúpite-li.

Ja: Nie, podržím si tovar.

Podomník: Ja vám ale hovorím, že to nenie čistá vlna, jako som vám už prv povedal (obrátil sa potom k jednému prítomnému hosťovi) a vy ste sved- kom, (obráti sa k druhému) vy ste tiež svedkom, že som ten tovar nepredal, jakby z čistej vlny bol vy- hotovený.

Ja: Vy ste bol najsamprv dobre stál za to, že ten tovar z čistej vlny je.

Podomník: Ja som to len z chytrosti mohol z úst vypustiť.

Kto vie, dokiaľ by ma bol trápil, abych od kúpy odstúpil, kebych sa ho nebol na chytre zbavil.

Po poludní došiel jeho mladší brat, ktorý opä- toval do zunovania, že jeho starší brat trochu moc ľubi zapýtať.

On ma navštívil v miestnosti redakcie.

Všemožne ma chcel nakloniť, abych odstúpil od kúpy.

On: Však len to neopíšete v novinach? Spravte mi to k vôli, ja vám tiež budem za to povďačný.

Ja: Prečo vám toľko záleží na tom, aby sa tovar k vám nazpät dostal, a prečo nechcete dopustiť, aby to jednanie čo novín prišlo.

On: Vy by ste tak s tým náš gšeft pohubili.

Ja: Ba naopak, ja vás odporúčam budem. Také lacné pramene musím mojím ct. čitateľom odporúčať.

On: My si necháme všetko u vás tlačiť a pred- platíme na vaše noviny.

Ja: To len múdro urobíte, lebo aspoň i sám

vlastnými očami svojima budete môcť čítať, jako ja vašu firmu odporúčať viem.

Daktorí snáď zvedaví budú, čo zajaký oblek sa dal vyhotoviť z toho tovaru!? Lebo však som ho ja kúpil len k poučeniu a k zábave ctených čitateľov týchto riadkov.

Ja som tú látku preskúmať nechal od lučbárov.

Ten tovar bol dlhý 3 $\frac{1}{4}$ m. Toľko bolo v ňom bavlny, že jedon meter nebol z neho viac hoden, nežli 1 zl.

Kebych bol tedy aj len päť zlatoviek dal za ten oblek, aj tak by bol mal ten žid ešte vždy taký chosť, s jakým je každý poriadny kupec spokojný.

Nauka z toho celého je tá, že blázon je, kto kupuje od podomovníkov židovských, lebo ho ešte lepšie môžu dostať, nežli mňa dostal tento. Ani do reči sa netreba s takými vpustiť.

Figliar.



Šťastlivý nový rok prajeme všetkým et. čitateľom našim!

Jej Veličenstvo, naša kráľovna 24. decembra mala deň narodenia, na jej vlastnú žiadosť nebolo žiadnej slávnosti; a tak len veriace duše pamätaly na ňu vo svätej omši a v modlitbách, aby ju Všemohúci stálym zdravým a dlhým životom obdaril.

25-ročné kňazské a kaplánske jubileum bude sláviť 2. januára r. 1898. dp. kaplán Františ Bleskán prvý to redaktor „Kreštana.“ Prajeme mu, aby ho Hospodin ešte dlhé roky živil, aby sa i zlatej svätej omše dožil, a aby i tu na zemi aspoň v akej takej miere uznané boly zásluhy jeho aspoň z tejto príležitosti. Nech žije a je blažený.

Sväté missie na viacerých miestach sa vydržovali v nitrianskej stolici behom adventu; škoda, že sme obsirnejších zpráv nedostali o nich.

Stanovy kat. kruhu v Alattane potvrdil minister vnútra. Bárš by čím viac cbiec usilovalo sa taky kruh si sriadil.

Za podmešťanostov hl. a sídelného mesta Judapešti zvolení sú: A. Matuška a Juló Rózsavögyi. Prvší dostal 209, tento ale 182 hlasov. Tamien je 50, tento ale 46 rokov starý.

Chrám karmelitov v Budapešti pre nedostatok peňazí ešte vždy nenie vystavený. V Bpešti na Anjelskom území býva aspoň 30-tisíc katolíkov, zväčša Slovákov. Pán Boh sa smiloval nad nimi, lebo poslal ta horlivých duchovných otcov karmelitov, ktorí aj slovensky kážu. Okrem Jozefova aj tak vo všetkých okresoch vrú proti slovenskej kázni. Dal by Boh, aby čím skorej sa podarilo pp. karmelitom ten kostol vystaviť, lebo týchto nie šovinismus, lež dušné spasenie ľudí vedie a vodí.

150-tisíc zl. na katolíckej gymnasiu bol slúbil kardinál Schlauch mestu Debrečinu. 21. decembra odpísal tento štedrý pán tomu mestu, že základina tých 150 tisíc zl. je už celkom zabezpečená. Ktorý socialist dal už kedy toľkoto na tak šlachetný cieľ?

Štedré dobrodenie kanonikov. Z Vesprímu nám sdeľujú, že kanonik Anton Vogronič tamajšiemu kath. krúhu 400, ústavu sirôt na maľovku kaplnky 500 zl. daroval. — Emil Folly ale pre školské deti na odev, a pre chudobných na ulavenie biedy 700 zl. daroval. Takto vyzerá kresťanský socializmus! Či viery zbavení beznáboženski socialisti sa už kedy zdržali takto?

Návrat. Zuza Bakalláz a Maria Nača (v Makove), tak tiež i 18-ročná Zuza Barkóci navrátily sa v prostred decembra do lona cirkve katolíckej; prvšia bola predtým protestantka, tie druhé dve ale reformátky.

Obrátenie žida. V Rábe divadelník žid Markus opustil židovstvo a za katolíka nechal sa pokrstiť.

Obrátenie Mohamedána. Ali Mehemed Makilei, mladý mohamedán bojoval v Krete a zajatý bol od Talianov. Šťastie šiel probovať do Rieky, kde dostal zamesknanie a dľa slúbu vo vojne učiného nechal sa vyučiť v katolíckej viere a spolu i pokrstiť. Kostol až tak prepĺnený bol nábožnou zvedavosťou sohnatými ľuďmi.

Krčma je miesto hriechov. V Budapešti v X. okrese na vianočné sviatky zašlo si asi 25 Slovákov do krčmy. Z počiatku celkom zdravo a rozumno rozprávali; keď už ale viackrát kukli na dno pohára, lieh im pomätli modzgy, začali sa biť; krčmár ich ukrotiť chcel, čo mu ale k zkáze slúžilo, lebo jeden rozpajedený a liehom rozpálený Slováč hlboko mu pichol pod srdce nôž. Či by týmto nebolo lepšie bývalo do kostola ísť, po službách božích ale „Kreštana“ alebo „Našu Nádej“ čítať? V kostole je Kristus Pán s nami, v krčme ale kto je medzi hosťami, keď sa tam také kúsky konajú?

Socializmus v Banáte. V torontálskej a temešskej stolici hrozne sa rozširuje socializmus; náramnú hrbu socialistických sošitov shabali četníci v Sv.-Petri. Vo Varjaši jeden človek proti socialistickým zásadám rečnil, tohoto pástami a palicami namastili.

Dobry kvietok. 11. dec. na viedeňskom všeučelisku veľkú demonštráciu robili nemeckí lekoslovovia proti Slovákom. Taky jeden nemecký lekoslovec urazil vo svojej reči cirkev-katolícku. Tohoto panáka Foedischa na vždy vytvorili z viedeňského všeučeliska.

Požiar na železničnej stanici. V Segedine chytila sa strecha domu železničnej stanice Rocha. Rodiny železničných pánov v zúfalstve očakávaly pomoc. Až konečne hasičia prišli, a podarilo sa im oheň udušiť.

Vykradnutý chrám. V Modorlaku tak ďaleko pokročili jakisi zločinci vo svojej bezbožnosti, že vnočnú hodinu vylámali mreže na chráme, a ukradli z neho milodary, ktoré na šťastie ešte len 45 zl. učinily. Četníci ich doposiaľ nenašli; no trest boží ich pod istým dohoní.

860 rečí je na svete. V Europe 89 rečí, v Afrike 114, v Asii 123, v Amerike 417, v Australii ale 117 rečí. Čo neporobilo stavanie babylonskej veže?

Veľké zemetrasenie bolo okolo 20. decembra v talianskom meste Citta di Castello rečenom. Trvalo ono asi 12 minút, porúcaly sa komíny, steny sa pukaly. Ľudia vybehovali na ulicu a bijúc sa v prsá, modlili sa vrúcne. Vefa prostriedkov má Boh do modlitby nahnat ľudí! Čo na to poviete, zednárski liberáli!

Obžalovaný anjel. To ešte nestalo sa, že by tu na zemi anjela boli obžalovali. Čo nemožno nikde, to stalo sa pred Vianociami v Žiline. Chystalo sa pár chasníkov-učňov chodiť s Bethlehemom. Mali už všetko v poriadku. Fedor, Junák mali už cifrované palice, Kubo hotové mal fúzy s bradou i hodnú kapsu, Anjel pozlácal si papierové krídla. Len treba im bolo ešte pár ovečiek a pozlátky do Betlehema. Čo nemali milí pastieri, to mal žid za cklom. Večer za tmy preborili betlehemci židovi sklenú skryňu a pozlátky i s ovečkami vandrovala dobrým vtákom do kapsy. Lenže zle sa im povedlo. Prichytili ich a tak prišli betlehemci do chládku. Anjela síce nechali na slobode, ale sa mu nechcelo spievať: *Vstaňte hore pastieri! — lebo pastieri jeho spali v árešte a nie — na majeri!*

Jozef Palka maliar v Budapešti VIII. Mária Terezia-tér číslo 1. shotovuje vkusné kostolné obloky, tak v jednoduchom ako aj umeleckom spracovaní za najľavnejšiu cenu. Vysvetlením, kresbou, cenami na láskavé dotazy poslužím ochotne obratom počty.



DOPISY.

Z TRENČIANSKA 28. dec.

Velacená Redakcia!

V tichosti slávilí sme tohoročné vianočné sviatky. Ľud náš slovenský — buď Bohu chvála — neztratil ešte starodávnu nábožnosť svoju. Húfom poberal sa do chrámov, klaknul pred jasle Božského dieťaťa a vrúcne prosil o milosť a pomoc v biednom postavení svojom. Veď veru i treba pomoci a útechy ľudu nášmu. Jestli mu jej Boh neudelí, nenajde jej u ľudí, ani u tých, ktorých povinnosťou by malo byť, ľud slovenský vzdelávať a od duševnej i telesnej biedy ratovať.

Jediným spôsobom ku poučeniu nášho dobrého ľudu sú teraz novinky v nábožnom duchu písané. A trenčiansky ľud veľmi rád číta, zvlášť v čas nedeľný a sviatočný, keď odpočíva od ťažkej práce. Dobré to vedia i liberálni páni, preto natískajú našim Slovákom i zdarma také novinky, ktoré písané sú síce po slovensky, lež preplnené sú duchom náboženstvu i slobode ľudu nepravým, ba nepriateľským.

No šťastie, že ľud náš už dobre pozná opravdových vlkov v ovčej koži. Notári, rychtári i krčmári nič nemôžu vykonať so svojimi liberálnymi novinkami. Ľud pozná už opravdových priateľov svojich, ktorí pri voľbách čo divá zver vycerovali zuby svoje. Židovskí krčmári, pravda, hnevajú sa, keď múdrejší gazdovci naši na miesto smradľavej krčmy sídu sa novinky čítať a v tichosti sa poučovať. Žid hnevá sa, keď Slovak poučuje sa a možný groš svoj nenesie do krčmy. Lež úprimný priateľ ľudu raduje sa, keď slovenský ľud náš striedlivo smýšľa, dobré novinky vezme do ruky a poučuje i seba i rodákov svojich. I sám Boh radosť musí mať nad tým ľuďom, ktorý v nedľu a sviatok nejde do krčmy dušu svoju za-

bíjať a ostatný groš svoj zmárniť, lež radšej na dobré čítanie a mravné poučenie obráti ten groš, ktorý za nezdravý nápoj mal by premrhať

Keď naši duchovní pastieri ozaj mlujú ľud svoj, nuž vtedy odporúčať budú ovečkám svojim dobrú duševnú potravu, t. j. dobré novinky. Keď slúžny, notár i žid rozdáva liberálne novinky slovensky písané, prečo mal by sa báť i duchovný otec slovenské čítania odporúčať a rozširovať. Ktorý kňaz bočí od slovenských, v duchu nábožnom písaných novín, ten nie je otcom sebe svereného slovenského ľudu!

Preto, milí bratia, keď chceme ľud náš ratovať, odporúčajme mu dobré čítania; máme ich teraz už — chvála Bohu — na výber!

Nového u nás v Trenčiansku nenie mnoho. Všetko v starej kolaji leží. Kto opováži sa slobodno smýšľať, i keď je buričom. Len tí páni sú dobrými vlastencami, ktorí v Púchove, Varíne a na Čáci pri voľbách pomníky stavali tej našej slobode. Pána čačianskeho predsedu volby, G. Bauera aspoň trochu „vyhřešili“ pre tú čačiansku „húlipost.“ No pán Kloch až po teraz slobodno odľukuje si po varínskej práci, bárs už deväť mesiacov minulo, čo je pod žalobu postavený. Trošku horlivejšie pokračuje sa proti p. Zmeškalovi a Rakovskému, ktorí pod obžalobu prišli pre „násilenstvo“ proti slúžnemu Radovi, pri varínskom kat. shromaždení spáchané.

V Bytči budú vraj železný most stavať nad Váhom. Kysucký železný most spí, jako spí i mandát pána Šipekyho, ktorý ešte nenie potvrdeným ablegátom.

Počúvame, že naši „vyvolení“ otcovia vlasti nemali práve spokojné sviatky. Ministerpredseda Bánffy vraj skoro si zuby vylámaval na tých tvrdých vianočných orieškoch vyrovnania s Rakúskom. Tieto rakúske oriešky zubobôľ zapríčinily i naším ablegátom. No škoda by bolo zubov. Akože by papkali v tomto novom roku?!

Trenčan.

PUKANEC, dňa 26. dec. 1897.

Úradná nedbalosť. S akou rýchlosťou a ochotou vybavujú slúžnovské úrady na seba sverené záležitosti, obzvlášť v tom páde, keď sa jedná o vec katolícku, to je všeobecne známo. O účinnosti slúžnovskej môžu sa Pukančania s obzvláštnou ufubou rozpomiňať, ktorí koncom septembra b. r. „Kat. Čitateľský Kruh“ si založiac, prijaté stanovky Arpádovi Nedeczky bátovskému slúžnemu ešte 20. okt. predostreli. Od toho času už pekné 2 mesiace uplynuly a stanovky ešte vždy na dne slúžnovského priečinka odpočívajú. Náš pán slúžny, za tie dva mesiace nemal toľko času, aby tieto dva hácky dlhé stanovky bol prečítal; za ten celý čas nestihol urobiť to, čo ktorýkoľvek školský žiačik za jednu hodinu vykonať môže. Či takto chce ukázať p. Slúžny proti katolíkom svoju osobnú dobrosrdečnosť, ktorú pri pohárkoch tak hlasno vie prizvukovať? S takýmto spôsobom nazdá sa uľadčiť túto vznešenú vec?

V tom sa veľmi milí p. slúžny! Lebo jak sa roznáša, Pukanští katolíci za odpomoženie tejto neschrnosti sa k sl. stolici budú utiekať; obratia sa aj k svojmu krajinskému vyslancovi Osk. Ivánka, aby u ministra vnútra vyprostredkoval najvyššiu uznanosť pre tohoto usilovného a horlivého svojho úradníka.



HOSPODÁRSTVO.

Doplňok ku káve

(Vážny článok pre každý dom.)

Sám ľud usiloval sa už neraz vynajst dobrý doplnok k obyčajnej káve. Z tohoto namáhania ľudí to nasleduje, že obyčajná káva musí i dačo škodlivého obsahovať, ktoré nielen vrecka, lež i ľudskej prírody sa týču!

Zpočiatku len bohatší mali prístup k tomu, neskôr ale všelijaké rozpaľujúce prostriedky lacné miešali, aby i chudobní mohli kávu požívať.

Chuť kávy takým spôsobom stala sa vždy prístupnejšou i chudobnejším.

Do ohľadu musí sa brať tak káva, jako isté prostriedky, následkom ktorých káva stane sa neškodlivou, ba osožnejšou; a tieto veci môžu sa menovať doplnkom kávy.

O tom už ani reči nenie, čo za našich predkov v obyčaji bolo, a ešte i tera je v zvyku v Anglicku v ústavoch, totižto že zázivné ranajky sa jedia; jako ku pr. tuhá polievka. Káva tieto veci celkom vytisla, ponevác je ona príjemná, ale i k zázivným jedlám chuti dodáva, jako ku pr. k chlebu, k maslu, ku koláču atď. ba s mliekom miešaná i zázivná je.

Lenže nielen tieto okolnosti rozšírily v poslednom čase užívanie kávy. Predovšetkým spomenutí musíme, že ona rozpaľuje nervy. Túto vlastnosť kávy odhalil v r. 1820. Kunze, a menoval ju Koffeinom, ktorý k opiumu a k tabáku podobne účinkuje. Tieto jedy v ruke múdreho lekára osožné sú pre ľudí, škodivé ale vo väčšej miere a pri časnom užívaní. Najprv sa zjaví bolesť hlavy, bezsnivosť; koffein zvlášte srdco rozpaľuje.

Slovom káva najprv rozpaľuje, utláča nervy, k čomu aj iné neprajné účinky sa pripojujú.

Účinok na nervy cítiť sa dá predovšetkým v hlave a v takej drážlivosti, ktorá vyvinúť sa nechá až do toho najvyšš nezdravého stupňa.

Účinok na srdco ale zjavuje sa v chytrom, malom a neriadnom pulse, človek je bojzlivý, zima ho prechádza.

Ešte viac to cítiť pri strávení jedla. Človek nemá chuti po jedle, nemá riadnej stolice a rozličné katarre nasledujú. Doktoré, ináč celkom zázivné a dobré jedla, konečne v tej najväčšej miere sa nemôžu sniesť s kávu.

A tieto účinky na nervy, na srdco, na žalúdok činia kávu nebezpečným nápojom pre mnohých ľudí, ktorí ťažko pracujú, tedy práve pre našich robotníkov.

A potom však je to celkom proti zdravému rozumu namerané, tak začať po nočnom odpočinku deň, že človek rozpáli nervy s kávu, následkom čoho o veľa skoršie klesne jeho vytrvanlivosť a sila. Po rozpálení celkom prírodne omdlenosť nasleduje tak, že nezadlho nový rozpaľujúci prostriedok, ako liehový nápoj, je potrebný.

A tak tedy započína sa deň s kávu, ktorá v takej miere je škodlivá nášmu telu.

Zvlášte ale deťom škodí káva. U deťoch totižto už v tom útlom veku zkaží káva nervy a žalúdok.

A veď veľmi málo rodičov je toho povedomé, v

akej miere je škodlivé deťom pre celý život požívanie kávy, vína, piva atď.

To je obyčajne prameňom celého radu rozličných nemocí. Na každý pád je to našou povinnosťou podotknúť, že to všeobecné užívanie kávy veľmi kazí silu nášho ľudu.

Proti liehu pokročilo sa už skoro vo všetkých čiastkach vzdelaného sveta; lenže jednému rozpaľovaniu hranica sa spraví, druhému ale zas cesta sa otvorí: zvlášte kávu a thé musíme spomenúť.

Lenže jed vždy len jedom zostane. Lieh škodí, ale i káva škodí.

Lieh je síce horší, lenže preto nenie káva dobrá. U mládeže vážne by sa malo na to pozor dať, aby o týchto vecach ani spomienky nebolo. Aj u ľudu na zmene by sa malo pracovať.

Dosavádne prostriedky spravily síce kávu slabšou, ale nie chutnejšou, ani nie zdravšou; a sú ony zvlášte proti chudobe a slabým namerané.

A ponevác tieto veci obyčajne v zomletom stave sa nachádzajú v kupectve, neraz ich falšujú, a k ním zdraviu odporne veci miešajú.

Jediný doplnok kávy, ktorý je zdravý pre človeka, robí sa z jačmeňa, ači zo sladu. Na slad obrátený jačmeň totižto vypustí cukrový obsah do vody, čo žalúdok ľahko strávi.

Lenže tento doplnok nemal dobrej chuti ani sám v sebe, ani do kávy vmiešaný; lebo príkro sladký bol on, alebo inú odpornosť bolo v ňom cítiť.

Tento pokrok teda nebol dostatočný. To bola sladová káva.

Ináč je to s *Kathreinerovou* sladovou kávu; tie výš spomenuté chyby ani ten najpozornejší skumatel nenajde v nej.

Podarilo sa totižto vynaleznúť prostriedok, pomocou ktorého sladová káva dobrú a príjemnú chuť obsiahne, tak žeby si človek myslel, že je to tá stará obyčajná káva. Tak že keď ju smiešame s mliekom a ju s chlebom jieme, sotva zbadáme dajaký rozdiel medzi ňou a obyčajnou kávu.

Premnohí vzdelanci a professoria podrobili skúmaniu túto *Kathreinerovu* kávu v Nemecku i v Rakúsku a našli v nej bielkovej látky 9.30%—10.81%, zo zázivných látok 44.67%—55%. O škodlivej, ale čo neprajnej látky ani slova nemôže nik prehovoríť pri *Kathreinerovej* káve.

Táto káva tedy považovať sa musí čo prostriedok hojnej zázivy, po nej ale o omdlenosti ani slýchu, ani chýru. Neškodí ona ani žalúdku.

A následkom tohoto vrele ju odporúčať môžeme každému, zvlášte ale pre deti, pre slabé devy, pre chudé ženy atď.

Predsa ale sú, ktorí veľmi privykli na obyčajnú kávu, aby priechod nebol tak prudký, môže sa táto káva s obyčajnou miešať, následkom čoho zľajni sa chuť kávy, odstrány ale jej škodlivosť.

A tak i z tohoto ohľadu vrele odporúčame *Kathreinerovu* sladovú kávu. Potom deťom keď k mlieku trochu tejto kávy primiešame, znamenité, zázivné a chutné jedlo im pripravíme.

A tak v spomenutých pádoch *Kathreinerovu* kávu čo výborný doplnok obyčajnej kávy vrele odporúčame; je to veľkej povahy zvlášte u robotnickej triedy, ktorá lacno, chutne a zázivne môže na taký spôsob kávu požívať.

Ktosí.



ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Lop. F. S. Srdečné vďaka za vaše riadky. Privysoko vážite schopnosti otázkového kaplána. — *Listonosť R. Behúnek.* (Prešporek). Len behajte, však vás k tomu meno a i úrad núti. Opýtajte sa toho krivonosého, či Mojžiš, alebo Abrahám sklepníkom bol? — *Vrbové. Vincúr.* Ďakujeme Vám za tie riadky, ktoré sme pod spôsobom chýry uverejnili. Modlite sa zaňho. — *Pukanec. R. Vysek.* Vy radšej pukajte, na čo príležitosť máte, a nebudzte taký zvedavý, kto je to ten Čachtičan? Tolko vám môžem povedať, že ani jeho dedo nemal s rezníkom práce. — *Čiv-čiv.* Vy ste už celkom umkli, a veď vaše čvirikanie premnohým milé bolo. — *V.-Moravany. K. A.* Opýtajte sa Vrbovanov, u ktorých váš p. dekan 8 rokov kaplanoval. — *Pieštany.* Liberálom nesmiete veriť, ani keby dušu položili na dlaň; sľuby sa sľubujú, a blázni sa radujú. Pred voľbami všetko, po voľbách zhola nič. — *Kocurice, S. U.* To je pekne, že nádej máte do vašej obce služnovský úrad dostať, lenže kto by vám to uveril? Však u vás by človek na prstoch počítal domy, a aj k tomu by ani palcov nepotreboval. Síce hovorí sa, že čert nespí, nuž možné, že i s vami je to tak! — *Jozef Kol.* Cudné sú to nápady, keď kto o chráme božom tak smýšľa. Múdry človek vďačne prijme múdru radu. Komu sa neľúbi, nech nechá tak. — *A. Hirek.* Vidíte, že i tie najťažšie prekážky sa dajú premôcť. Len sa ďalej! Tomu lahtikárovi kúpte za krajciar cukrové okuliare, aby lepšie prezrel „Našu Nádej“, potom také veci z nej nevyčíta. To musí byť kuriplach; kam vietor, tam plášť.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je nevnanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej, direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

Knížná polica.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne. Objednať sa môže tento mesačník u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove (Vác).

Modliaca a poučujúca knižka

„Príprava ku svätej spovedi a prijímaniu“ ešte vždy sa môže objednať u veľk. panej Lujzy Čery (Bpest, VI. Podmanicky u. 15.). Soslovenčil ju Jozef Janda. Okrem všetkých potrebných modlitieb obsahuje toto dielo základné poučenie o tom, ako sa máme hodne pripraviť k sv. spovedi a sv. prijímaniu? Nielen deti, lež i dospelí veľa sa môžu z tej knižky poučiť. Cena (broš.) 10, (viaz.) 15 kr.; tak lacnej inej modliacej knižky v slovenskej reči nenie na svete. Zvlášte pp. duchovní a učiteľia by ju mali rozširovať.

Prosté a figliarske nápady.

Jeden učiteľ rozkladal deťom, že keď kto zmrzne, nesmie sa do teplej izby vniesť, lež ľadom a sňahom sa musí tref.

Nato stane jeden žiak hore, pýtajúc sa, kde vezme človek ľad a sňah, jestli by dakto v lete zmrzol.

Všetko má svoju dobrú stranu. A.: Ale čo si takej dobrej vôle, však som počul, že nedávno bola u vás licitácia?

B.: Ano, aj hodiny nám sobrali, a včul môžem tak dlho sedieť v krčme, ako sa mi páči. Moja stará teraz nevie, že ako neskoro dojdem domov!

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 12.60--13.15 zl. Raž 8.45--8.55 zl. Jačmeň na krm 6.00--6.30 zl. do pálenie 8.30--7.20 zl. na várku 8.00--9.50. Oves: 6.20--6.50. Kukurica: 5.20--5.25. Proso: 5.00--5.10. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dršší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 06.00--00.00. Konepné semeno: 08.50--00.00.

3. Strova: Veľká biela fluzla 7.50--8.00; tmavá 7.00--0.00 okruhlá: 8.60--9.00, tarkavá 0.00--0.00. Šošovica 09.00.10.00. Hrach 8.00--09.00. Čistý 13.50--20.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 28--30. Burgyňa 1.65--2.50. Cibula 5.00--7.10. Cesnak: 06--10 zl. Petrzelom: 5.00--9.00. Paprika 135--140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 1.70--2.40. Slama. Na postielanie: 40--80 kr. Žup 1.50--1.60.

6. Siatie: Červená datolina 38--46. Lucerna 35--42 zl. Jarní ľadník 6.00--6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovozeno bolo: ssi 828 hospodárskych volov; 504 dojných kúv. Následovné boli ceny Výborná pára volov do jarma do 300—340 zl. Dojné kravy: za jeden kus 080—080 zl. Trh na ovce: Dovozeno bolo 1019 kusov oviec. Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žitý kvapkany: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajca 44—45. Loj. Maslo I. 80—180 zl. II. 60—110 mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—90.56 zl.

9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Tefaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 pžené a vrázkované 330—340, blysk remeň ši najlep 150—1 gg vrsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšánvi.

OZNAMY
PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO
„KREŠTANA“
PRIJIMA.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výtah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné. Odtisky a odpoveďa ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

Krestanský Kalendár ľudovej strany už vyšiel z tlače. Po slovensky. Cena 30 kr.; 10 výtiskov 2 zl. 60 kr.; 50 výtiskov 12 zl.; 100 výtiskov 21 zl.

1 kus 30 kr.

II. Ročník.

10 kusov 2 zl. 60 kr.

50 kusov 12 zl.



Veľký kresťanský
Kalendár
 ľudovej strany
 na rok
 ❖ 1898. ❖

— — — — —

Vydáva:
 Knihtlačiareň Sv. Gerharda.

☞ **Cena 30 kr.** ☞

V Budapešti.
 Tlačou knihtlačiarne Sv. Gerharda
 Práter-u. 44.

K dostaniu u vydavateľstva „Kresťan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-u. 44.



Prekrásne a fajnové obrazy svätých

dľa chyrečných originálov

z Vatikána v Ríme

1 kus len . . . 1 zlatý —
2 kusy „ . . . 1 „ 90 kr.
5 kusov „ . . . 4 „ 50 kr.

Kto cenu napredok pošle, tomu
z d a r m a pošleme obraz.



Svätá Trojica
Sv. Jozef
Maria pomôc
Skríšenie Krista Pána
Svätá Večera
Maria Salome

Sv. Maria
Ježiš Kristus
Sv. Familia
Leo pápež XIII.
Mučenie Ježiša
Ježiš na Kríži
Ecce Homo

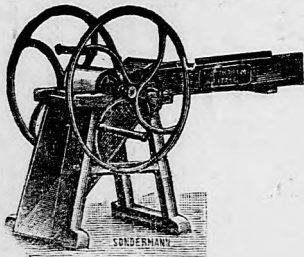
Maria do neba vzatá
Ježiša z kríža vzanie
Krst Ježiša
Miesto narodenia Ježiša
Ježiš do neba ide
A 100 inší.

Mustrové knihy na ohľad zdarma a franko pošleme.

K dostaniu u **Jacques Balog**, Vieden, Wien, II/3 Obere Donaustrasse 51.

MICHAL TRESKOŇ

iv. Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),



fabrika na hospodárske mašiny,
odporúča pp. hospodárom žem-
túre, sečkovice, mlátačky, raj-
táre, triery, rozsievacky, šroto-
vníky, struhadlá, mašiny na
kapustu, mašiny na moržovania
kukurice, pluhy a brány, amer-
hrable, mašiny na lámánie stro-
movej kôry, mačkadlá na slad
a borievky, cirkulárne pily,
mangle na prádlo, decimálne
váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

TLAČIAREN

„SVÄTEHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne
opatrená, najkúsnejšími francúzskými písme-
nami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačie týka,
od najjednoduchšej až do najkrásnejšej pri-
jíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knaz-
stva a obecných predstavenstiev na
úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent
stojí 6 zl. 50 kr.

Lunge u. Hals

Kräuter-Thee, Russ. Knöterich (*Polygonum avic.*) ist ein vorzügliches Haus-
mittel bei allen Erkrankungen der Luftwege. Dieses durch seine wirksamen Eigenschaften
bekannte Kraut gedeiht in einzelnen Districten Russlands, wo es eine Höhe bis zu 1 Meter
erreicht, nicht zu verwechseln mit dem in Deutschland wachsenden Knöterich. Wer
daher an Phthisis, Luftröhren- (Bronchial-) Katarrh, Lungenspitzen-Affec-
tionen, Kehlkopfleiden, Asthma, Athemnoth, Brustbelemmung, Husten,
Heiserkeit, Blutstosen etc. etc. leidet, namentlich aber derjenige, welcher den Keim zur
Lungenschwindsucht in sich vermutet, verlange u. bereite sich den Absud dieses Kräuter-
thees, welcher erst in Packeten à 1 Gulden bei Ernst Weidemann, Liebenburg
a. Harz, erhältlich ist. Brochuren mit ärztlichen Aeusserungen und Attesten gratis.

Generai-Debot für Ungarn in der Diana-Apotheke Budapest.